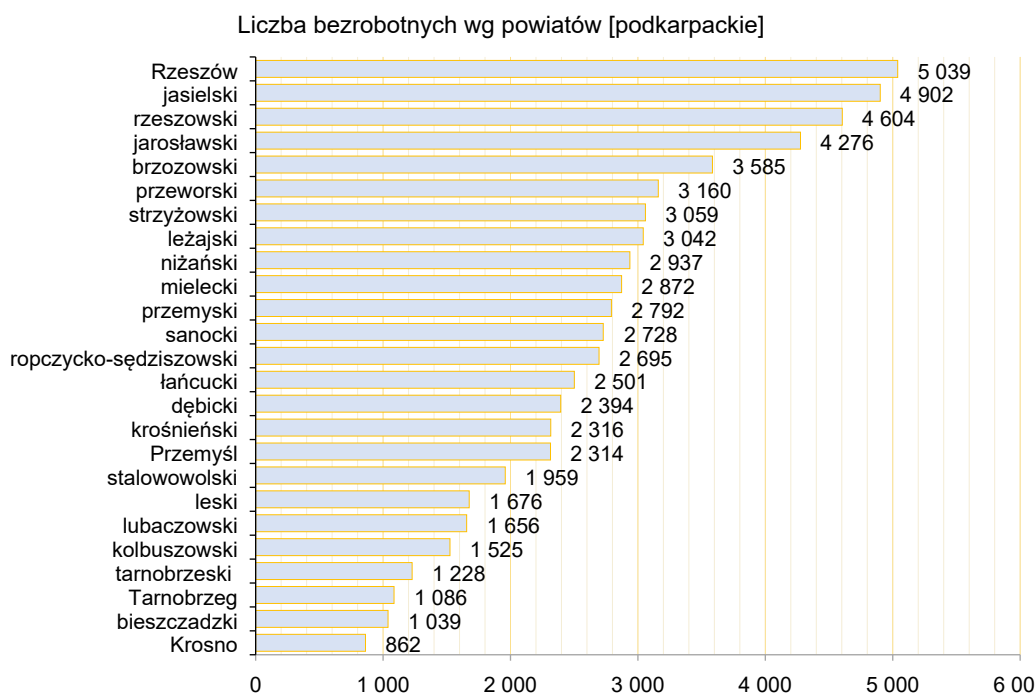

Komentarz do informacji miesięcznej – kwiecień 2024 r.

Wysoką liczbę bezrobotnych zarejestrowanych w PUP odnotowano w następujących powiatach województwa podkarpackiego: m. Rzeszowie – 5 039, powiecie jasielskim - 4 902, rzeszowskim – 4 604, jarosławskim – 4 276, brzozowskim – 3 585, przeworskim – 3 160, strzyżowskim – 3 059, leżajskim - 3 042, niżańskim – 2 937, mieleckim – 2 872, przemyskim – 2 792, sanockim – 2 728, ropczycko-sędziszowskim – 2 695, łańcuckim – 2 501, dębickim – 2 394, krośnieńskim – 2 316 i m. Przemysłu – 2 314.

Tradycyjnie trudna sytuacja występuje – w powiatach rolniczych [brak rozwiniętego przemysłu, w tym przemysłu high-tech] tj. brzozowskim, strzyżowskim, leskim, niżańskim, bieszczadzkiem i przemyskim oraz w samym mieście Przemysłu, który w zestawieniu stopy bezrobocia dla miast na prawach powiatów od dłuższego czasu posiada najwyższą lub jedną z najwyższych wartości tego wskaźnika. W powiatach, gdzie następuje spadek liczby ludności [1995-2022] tj. bieszczadzkiem, stalowowolskim, lubaczowskim, sanockim, tarnobrzeskim, strzyżowskim, niżańskim, leżajskim i mieleckim – nie można odnotować kumulacji ludności, co przekłada się również na niską liczbę bezrobotnych.

Znaczny wzrost bezrobocia, gdy porównany do okresów poprzednich – nie następuje również w powiatach o niskim udziale nowoczesnego przemysłu, ponieważ już nastąpił w początku lat 90. XX w. Jedną z przyczyn tego stanu jest depopulacja, która trwale zmieniła strukturę pracujących we wszystkich powiatach. W przyszłości liczba bezrobotnych może być wyższa w powiatach z większym udziałem pozarolniczej działalności [tj. przemysłowych], ponieważ tam jeszcze kumuluje się ludność [z tendencją wzrostową migrantów]. Trend niskiej liczby bezrobotnych czy spadku bezrobocia w powiatach rolniczych – również nie opisuje lepszej sytuacji. Szczególnie gdy są to powiaty oddalone od głównych szlaków komunikacyjnych. W ich granicach następuje ograniczenie bezrobocia warunkowane migracjami. W rozwoju gospodarki liczą się nie tylko zamożność mieszkańców czy wysoki poziom PKB, ale i kapitał ludzki z coraz lepszym poziomem wykształcenia. Poziom bezrobocia może się zmniejszać w powiatach przemysłowych w latach **zwyżki w gospodarce** tj. 1938, 1948, 1958, 1968, 1978, 1988, 1998, 2008, 2018, 2028. Ograniczenie rynku zbytu czy brak produkcji wysokich technologii również ma wpływ na wyższy poziom bezrobocia.

W niektórych powiatach bezrobocie nie wynika z samej sezonowości zmian gospodarczych, ale utrzymuje się przez dłuższy czas. Może wynikać z niewłaściwej struktury [monokultura przemysłowa] lub z niedoinwestowania. Zmiany w poziomie bezrobocia wynikają również z sezonowości zmian w danym roku. W okresie zimy trudno jest uzyskać pracę stałą, a często dorywcze zajęcia nie są w stanie pokryć kosztów utrzymania.

Ogółem w województwie [kwiecień do marca] nastąpił spadek liczby bezrobotnych o 2 152 osoby. Niski poziom bezrobocia odnotowano w m. Krosno – 862, powiecie bieszczadzkim – 1 039, m. Tarnobrzegu – 1 086, powiecie tarnobrzeskim – 1 228, kolbuszowskim – 1 525, lubaczowskim – 1 656, leskim – 1 676 i stalowowolskim – 1 959. W 24 powiatach województwa podkarpackiego w porównaniu do marca 2024 r. spadła liczba bezrobotnych, w tym najwięcej w [9 pierwszych spadków] powiecie jasielskim – 244, brzozowskim – 193, jarosławskim – 193, sanockim – 155, przemyskim – 143, dębickim – 123, lubaczowskim – 113, łańcuckim – 110 i rzeszowskim – 105. W 1 powiecie wzrosła liczba bezrobotnych tj. powiat ropczycko-sędziszowski – wzrost o 86 osób.

Czynnikami proinflacyjnymi pozostają: a) wojna na Ukrainie, b) **wspólne interesy Rosji i krajów arabskich [OPEC+] wpływające na ceny paliw płynnych na rynkach światowych**¹. W kraju na inflację wpływają: c) powrót do stawek podatku vat i d) wycofanie z zamrożenia cen energii elektrycznej. Jak prognozuje Polski Instytut Ekonomiczny w lipcu 2024 r. ceny energii mogą wzrosnąć o 15 proc. Odbudowanie gospodarki w Polsce w oparciu o nowoczesny przemysł czy rozwój infrastruktury jest długotrwałym procesem. W porównaniu od 1990 r. dynamika wzrostu PKB Polski jest większa jak w Niemczech, ale wartość [nominalna i realna] PKB w Polsce znacznie odbiega od naszych sąsiadów na Zachodzie, na niekorzyść dla Polski. Gdy zachowamy w przyszłości podobny wzrost jak w latach 1990–2020 – możemy zbliżyć się do bogatych krajów UE [Niemcy, Francja] lub Europy Zachodniej [Wielka Brytania].

Zarówno wzrost krajowego jak i regionalnego PKB warunkują nowe inwestycje. Najbardziej rozwojowymi są dziedziny związane ze wzrostem **realnej niezależności energetycznej gospodarstw domowych**. Nie bez znaczenia w przyszłości będzie miał **przemysł high-tech i rozwój sztucznej inteligencji**. Z przemysłem współpracuje nowoczesna infrastruktura, która umożliwia produkcję i wymianę handlową. **W trzeciej dekadzie XXI w. [2021-2030, lata 30.] Azja pozostanie największym konkurentem. Przy rosnącym popycie rynku, dodatkowych kosztach transportu, kurczących się zasobach surowców i niewielkich różnicach w kosztach pracy między Europą Środkową czy Wschodnią, a Azją.** Wiele firm w województwie podkarpackim tworzy nowoczesne produkty. Dotyczy to przemysłu lotniczego, przetwórstwa metali [odlewnictwo], produkcji farb i lakierów, wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych [i innych dziedzin]. Funkcjonują firmy farmaceutyczne i informatyczne, które tworzą coraz lepszą podstawę do rozwoju gospodarki. **Z reguły za kompletny produkt można uzyskać większy dochód niż za komponent.** Wiele spółek jest zależnych od współpracy z filiami i nie może utworzyć alternatywnej produkcji. Na Podkarpaciu przeważają biedniejsze powiaty rolnicze, o wyższej stopie bezrobocia. Ten stan warunkuje brak nowych inwestycji z sektora high-tech, wzmacniających niezależność regionów. Propagowanie wielu kierunków eksportu dla rodzimych firm i powstanie niezależnej produkcji na użytek własny [prosumpcji] wymaga wsparcia [np. zwolnienia podatkowe]. Wzrost prosumpcji może pobudzić wzrosty i ograniczyć

¹ W dobie energii odnawialnych – wojny o surowce [głównie paliwa płynne] stanowią **wojny anachroniczne**. Skutkiem agresji w 1990 r. Iraku na Kuwejt był gwałtowny wzrost cen ropy z ok. 20 do ponad 40 dolarów za baryłkę. Aktualnie cena ropy pozostaje na stałym poziomie [87 USD za baryłkę], ponieważ nie widać realnego wpływu wojny Izraelsko-Irańskiej na infrastrukturę techniczną wydobycia ropy i jej transport.

koszty produkcji przez wykorzystanie zasobów energii odnawialnych, w większym stopniu niż przez duże firmy komercyjne.²

² Programy centralne angażują pracowników w nielicznych zawodach i skali. Koncerny uzyskują korzystne dla siebie rozwiązania legislacyjne w wyniku współpracy z rządem. Pracodawcy [bez względu na rodzaj formy prawnej] uważają, że lokalni pracownicy gorzej wykonają pracę, niż dobrani z różnych części kraju przez dany koncern. Dlatego inwestycje rządowe nie są w stanie pobudzić popytu na pracowników w powiatach peryferyjnych. Osoby o lepszym wykształceniu migrują do większych miast i za granicę kraju, pozostawiając jeszcze bardziej ubogie miasteczka i wsie bez osób dobrze wykształconych, posiadających praktykę pracy w zawodzie.